

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту
(повна назва кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)

Освітня програма Облік і аудит
(назва освітньої програми)

на тему: «Облік, аудит та аналіз доходів торговельного підприємства
(на прикладі ТОВ «ТАВРІЯ В»)»

Виконавець:

студента 4 курсу групи 1 ФМОІТ

Братинчук О.В.

(прізвище та ініціали)

(підпис)

Науковий керівник:

кандидат економічних наук, доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Чернишова Л.В.

(прізвище та ініціали)

(підпис)

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Основним принципом підприємницької діяльності є отримання доходів та прибутку. Відшкодування суспільно-необхідних витрат суб'єктів господарювання є складовою частиною економічного змісту доходів. Доходи також забезпечують отримання певної норми прибутку. Актуальність роботи полягає в тому, що облік, аудит та аналіз доходів суб'єкта господарювання несе в собі велике значення при загальному оцінюванні діяльності підприємства, так як доходи безпосередньо впливають на формування фінансового результату, який, в свою чергу, може мати позитивний чи негативний характер.

Метою дослідження є обґрунтування теоретико-методичних засад доходів, оцінка ефективності діяльності суб'єкта господарювання та розробка науково-практичних рекомендацій щодо вдосконалення системи обліку та аудиту в ТОВ «ТАВРІЯ В». Досягнення поставленої мети кваліфікаційної роботи обумовило вирішення наступних завдань:

- узагальнити теоретичні підходи до визначення сутності поняття «дохід» як економічної категорії та особливості його ідентифікації як об'єкта бухгалтерського обліку;
- розглянути існуючі проблеми класифікації;
- ознайомлення з нормативною базою та огляд спеціальної літератури стосовно доходів суб'єкта господарювання;
- провести порівняльний аналіз міжнародної та національної практики ведення обліку доходів за видами діяльності торгівельних підприємств;
- розглянути методико-організаційні положення обліку доходів та виявити недоліки в існуючій практиці їх облікового відображення в ТОВ «ТАВРІЯ В»;
- проаналізувати показники ефективності діяльності ТОВ «ТАВРІЯ В»;
- провести загальний аналіз доходів та фінансових результатів ТОВ «ТАВРІЯ В»;
- надати практичні рекомендації стосовно проведення аудиту доходів в ТОВ «ТАВРІЯ В»;
- розглянути застосування трендових моделей в прогнозуванні доходу від продажу на прикладі ТОВ «ТАВРІЯ В».

Об'єкт дослідження є система обліку, аудиту та аналізу доходів ТОВ «ТАВРІЯ В».

Предметом дослідження є методика та організація обліку, аудиту та аналізу доходів за видами діяльності.

Методи дослідження. Вирішення поставлених завдань досягається при умові застосування загальнонаукових методів: аналізу та синтезу (для розкриття теоретичних аспектів обліку та аудиту доходів); порівняння (при зіставленні фактичних даних за відповідні періоди); класифікації (при дослідженні питання класифікації доходів); спостереження (для визначення стану обліку та аудиту доходів на досліджуваному підприємстві); економічного аналізу (при дослідженні особливостей зміни вартості та структури доходів, динаміки зміни результатів діяльності суб'єкта господарювання); табличний (для відображення аналітичної та статистичної інформації); узагальнення (при формуванні висновків на основі дослідження).

Інформаційна база дослідження. В процесі дослідження були розглянуті роботи вітчизняних та зарубіжних авторів, законодавчі та нормативні акти з питань економіки, підприємницької діяльності, оподаткування, бухгалтерського обліку, контролю та економічного аналізу, матеріали періодичних видань, статистичні довідники, реєстри обліку та звітності підприємства.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (78 найменувань) та 19 додатків. Загальний обсяг роботи становить 77 сторінок. Основний зміст викладено на 68 сторінках. Робота містить 14 таблиць, 28 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі були розглянуті питання сутності поняття «доходи», порядок їх класифікації, нормативно-правова база обліку, аналізу та аудиту доходів, міжнародна та національна практики ведення обліку доходів за видами діяльності торгівельних підприємств.

В другому розділі була розглянута організаційно-економічна характеристика, документальне оформлення та облік доходів, а також стан синтетичного та аналітичного обліку доходів ТОВ «ТАВРІЯ В». Були виявлені недоліки та надані рекомендації стосовно удосконалення організації обліку на підприємстві.

В третьому розділі була визначена методика аудиту доходів за видами діяльності. Виконано аналіз доходів та результатів діяльності ТОВ «ТАВРІЯ В». Здійснено прогнозування динаміки доходу від продажу на основі трендових моделей.

ВИСНОВКИ

За результатами дослідження зроблено наступні висновки та пропозиції.

Головною метою діяльності суб'єкта господарювання є одержання прибутку, який в свою чергу залежить від величини отримуваних доходів. Таким чином, доходи підприємства незалежно від форми власності, галузі діяльності та інших факторів набувають особливо важливого значення.

Дохід як економічна категорія – це потік грошових коштів та інших надходжень за певний період, отриманий від продажу продукції, товарів, робіт, послуг.

Для чіткої організації обліку доходів необхідно здійснити їх класифікацію. В свою чергу, доходи від господарської діяльності класифікуються в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності за видами діяльності – звичайної (операційною, фінансовою та інвестиційною) та надзвичайної.

Нормативне регулювання обліку доходів від реалізації є п'ятирівневим. Воно регулюється як законами та кодексами, положення яких є обов'язковими до виконання усіма підприємствами України, так і спеціально розробленими на підприємстві положеннями, що враховують специфіку його діяльності.

Україна була однією з перших країн на пострадянському просторі, яка проявила готовність до впровадження міжнародних стандартів у систему бухгалтерського обліку.

На сьогоднішній день все більше підприємств переходять на облік за МСБО для можливості іноземного інвестування.

Порівняльний аналіз основних положень НП(С)БО 15 «Дохід» та МСФЗ 15 «Дохід від договорів з клієнтами» свідчить про наявність схожих та відмінних рис між ними. До схожих належить сфера застосування, визначення самого поняття «дохід», а також розкриття у фінансовій звітності. До відмінних рис належать класифікація, оцінка, визнання. Вважаємо, що НП(С)БО 15 потрібно максимально наблизити до міжнародного стандарту, але при цьому враховувати особливості обліку, які характерні нашій країні.

ТОВ «ТАВРІЯ В» – одна з найбільш популярних торгових мереж України. В компанії величезна увага приділяється якості товару, рівню сервісу, затишній атмосфері для відвідувачів та простоті в обслуговуванні.

До основних напрямків діяльності ТОВ «ТАВРІЯ В» відносять: роздрібна та оптова торгівля, громадське харчування, виробництво, будівництво та девелопмент, «private label».

Бухгалтерський облік у ТОВ «ТАВРІЯ В» ведеться автоматизовано з використанням програмного забезпечення 1С: Підприємство 7.7 – 8.3, Турбо-бухгалтер, М.Е.Дос та інших.

ТОВ «ТАВРІЯ В» використовує систему обліку товарів, яка дозволяє при вибутті товарів оцінювати їх за методом роздрібних цін. Дохід від реалізації признається відповідно до МСФЗ 15 «Дохід від договорів з клієнтами».

В процесі ознайомлення з обліковою системою ТОВ «ТАВРІЯ В» нами було виявлено, що в Наказі про облікову політику відсутня інформація стосовно особливостей облікової політики щодо первинного обліку доходів. Також відсутній додаток про затвердження правил та графіку документообігу за переліком документів, затверджених керівником.

Облік доходів на досліджуваному підприємстві здійснюється з використанням рахунків 7 класу. Для прийняття ефективних управлінських рішень з питань придбання та реалізації товарів й одержаних та визнаних доходів від основної діяльності, нами пропонується відкрити рахунки другого порядку до рахунку 702 «Дохід від реалізації товарів». До переваг запропонованої моделі можна віднести розподіл доходу від реалізації товарів підприємства за методами активізації продажу товарів – проведення розпродажу, лотереї, конкурси. Це, в свою чергу, сприятиме: проведенню поглибленого аналізу продажу; вирішити питання доцільності застосування того чи іншого маркетингового інструменту; сприятиме прийняттю ефективніших управлінських рішень в процесі формування чистого доходу підприємства.

Загальною проблемою аудиту доходів є недосконалість науково обґрунтованих дієвих методик аудиторських перевірок за видами діяльності суб'єктів господарювання.

В процесі аудиту доходів за видами діяльності нами було розроблено об'єкти аудиту, окремі моделі робочих документів аудитора, алгоритм перевірки бази визначення податкових зобов'язань за ПДВ, запропоновано послідовність етапів перевірки доходів за видами діяльності ТОВ «ТАВРІЯ В».

Аналіз фінансового стану ТОВ «ТАВРІЯ В» свідчить про наступне.

Активи підприємства протягом року збільшилися за рахунок збільшення як необоротних, так і оборотних активів. В оборотних активах найбільше зростання спостерігається по сумі запасів.

Загальна сума джерел активів збільшилася за рахунок збільшення як власного капіталу, так і зобов'язань підприємства.

Аналіз коефіцієнтів ліквідності балансу показав, що на період проведення розрахунків аналізоване підприємство мало ризик втрати платоспроможності.

Аналіз коефіцієнтів фінансової стійкості свідчить про те, що аналізоване підприємство функціонує завдяки довгострокових та поточних зобов'язань.

Аналіз доходів та результатів діяльності свідчить про те, що загальний розмір доходу протягом року збільшився.

Аналіз впливу факторів на зміну прибутку від основної операційної діяльності свідчить про збільшення збитку за рахунок підвищення цін, зміни загального розміру собівартості, зменшення обсягу реалізації.

Маржинальний аналіз прибутку свідчить про зменшення обсягу маржинального доходу протягом досліджуваного періоду.

В процесі дослідження нами виконано прогноз динаміки валового доходу від продажу із використанням трендових моделей в програмному редакторі Microsoft Excel.

Для проведення розрахунків ми проаналізували доходи ТОВ «ТАВРІЯ В» за 2020 – 2022 рр. Протягом досліджуваного періоду абсолютний приріст доходів зазнає досить значних коливань, однак загалом доходи збільшуються. Про це також свідчать темпи росту та темпи приросту. Базисний темп росту завжди більше 100 %. Ланцюгові темпи росту та приросту коливаються, що свідчить про нестійкий стан підприємства.

Для побудови прогнозу обрано адаптивну модель Брауна, яка швидко адаптує свою структуру та параметри до змін статистики.

Скориставшись схемою адаптивного прогнозування ми зробили прогноз на наступне півріччя.

Впровадження системи прогнозування валового доходу забезпечить, на наш погляд, своєчасне прийняття рішень стосовно управління товарообігом в ТОВ «ТАВРІЯ В».

АНОТАЦІЯ

Братинчук О.В.   «Облік, аудит та аналіз доходів
(прізвище та ініціали студента)   *(назва кваліфікаційної роботи)*
торговельного підприємства (на прикладі ТОВ «ТАВРІЯ В»)
 кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавр зі спеціальності
«071 Облік і оподаткування» за освітньою програмою «Облік і аудит»
 Одеський національний економічний університет
 м. Одеса, 2023 рік

Кваліфікаційна робота бакалавра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – система обліку, аудиту та аналізу доходів в системі управління торговельним підприємством.

У роботі розглянуто теоретичні аспекти визначення та класифікації доходів, нормативно-правові особливості облікового забезпечення доходів діяльності підприємств.

Проаналізовано діючу практику обліку та аудиту доходів ТОВ «ТАВРІЯ В».

Надано рекомендації щодо систематизації інформації про доходи від реалізації товарів із застосуванням різних методів активізації продажу у складі бухгалтерських рахунків та впровадження фінансового планування. Запропоновано модель прогнозування валового доходу торговельного підприємства і внутрішнього контролю реалізації товарів.

Ключові слова: доходи, класифікація, облік, аудит, аналіз, управління, фінансове планування, бюджетування.

ANNOTATION

Bratynchuk O.V.   «Accounting, audit and analysis of income
(students surname and initials)   *(work title)*
of the trading enterprises (on the example of LTD «TAVRIA V»)
 qualifying work for obtaining an educational bachelor's degree in a specialty.
«071 Accounting and taxation» according to the educational program «Accounting and audit»
 Odessa national economic university
 Odessa, 2023

Bachelor's qualification work consists of three sections. The object of research - the system of accounting, auditing and analysis of income in the management system of a trading company.

The theoretical aspects of determination and classification of income, the regulatory and legal features of accounting for income of enterprises.

The current practice of accounting and audit of income at LTD «TAVRIA V» was analyzed.

It is proposed to distribute the trade margin in terms of homogeneous groups of goods with approximately the same level of trade margin, and to make the appropriate item in the accounting policy. Recommendations for the systematization of information on income from the sale of goods with the use of various methods of activating sales in the accounts and the introduction of financial planning. It is proposed the model of forecasting the gross income of the trading enterprise and internal control of the sale of goods.

Key words: income, classification, accounting, audit, analysis, management, financial planning, budgeting.